

Egy sejtelmes mesterség titkai nyomában...

Már régóta terveztem, hogy egyszer végére járok: mi is az a diszpécser-szolgálat. Az ilyen sokat sejtető, előkelő hangzású elnevezésekkel a laikus köztudat olyan formán van, hogy okot adnak a lázas és nagyképi semmivé-re. Már pedig ha a közhangulat nem csal, ez végtelenül érdekes témának ígérkezik. Gyanúmat és az ügy iránti lelkesedésemet csak erősítette az a hallomás, hogy a DÁV diszpécserosztályára kizárólag személyre szóló igazgatói engedéllyel léphet be az idegen.

Itt akkor bizonyosan takar-gatnak valamit az elszeparált hivatalszobák! Nos, a belépési engedély megszerzése után járunk a végére!

Csabától Monorig

Hogy a leleplezési szándék ki ne derüljön, mellékutca-kon kell közeledni a dolgokhoz. Az ügy tisztázása megéri, hogy némi kerülővel jus-sunk célhoz. Így hát kezdettől kezdve arról folyik a szó, hogy a DÁV-nak hatalmas áram-szolgáltatási területe van, szinte az egész Délmagyaror-szág energiaellátásának üzemvitelére ránevezedik — Békéscsabától Monorig. Ezt a nagy területet behálózza az országos távvezeték rendszer és ehhez számos helyi villa-mosság objektum kapcsolódik: városi erőművek, transz-formátor állomások, fogyasztók... A diszpécser-szolgálat a többi között állandóan figyeli a terület energia igényeit, s megállapítja, hogy másnapra mennyi áram szük-séges ahhoz, hogy a békéscsaba, szegedi, bajai, nagy-kőrösi üzemek dolgozni, a la-kosság világítani, a villamo-sok közlekedni tudjanak. Népgazdasági szempontból az az elv vezeti munkájukat, hogy minél több áramot véte-lezzenek a távvezetékéről és minél kevesebbet üzemeljenek a helyi erőművek.

A „gyalog” járó energia

Erre mindjárt magyarázat is szolgál. Az ország nagy erőművei jó hatásfokúak és gyengébb szénre épültek. A kis erőművek működtetéséhez más ipari célra is meg-felelő szénre van szükség, s ráadásul azt tengelyen kell

helybe szállítani. Ezzel szemben az országos távvezetékét tápláló centrálék a szénme-dencék mellett épültek, s on-nan a kész energia „gyalog” — azaz vezetéken — jut el mindenhová, s mindaddig ez a legolcsóbb és leggyorsabb szállítási mód.

Hát ez eddig valóban nem túl sok munka. Egy kis szá-mítás, megfigyelés, telefoná-lás — és kész. Lássuk tovább! A vezénylő terem minden irányított állomással közvetlen telefonösszeköttetés-ben áll. Ezek az állomások óránként közlik, hogy meny-nyi energiát vettek a nagy-feszültségű távvezetékéről: a helyi erőművek pedig arról adnak számot, hogy mennyi villamosenergiát termeltek. Azt is jelentik, ha valahol üzemzavar keletkezik — mondjuk villámcsapás miatt megszakad a távvezeték, meghibásodik valahol egy transzformátor, vagy egy áramfejlesztő — csakhogy ilyenkor már az elhárítás módjára is várják a választ a diszpécser-osztálytól.

Gyors intézkedések

A gépek nem állhatnak meg az üzemekben, a műtő-termekben nem hunyhat ki a fény, város, falu nem ma-radhat világítás nélkül, — s ilyenkor egyedül a diszpé-cser-szolgálat képes áttekin-teni ismeretei alapján, hogy honnan jöhet gyors segítség.

A vezénylő terem fala tele van jelzőműszerekkel, be-rendezésekkel. Itt fekszik az egész áramszolgáltatási terü-let vázlata. A diszpécser rá-néz a műszerfalra, s egy pil-lanat alatt át tudja tekinteni a helyzetet — még le is tudja „játszani” a megoldást. Utá-na azonnal megy a telefon-üzenet és tartalmazza, hogy milyen átkapcsolással, vagy melyik erőmű gépegségei-nek megindításával lehet megszüntetni az üzemzavart. Hogy a nagy területre szóló üzemvitel minél tökéleteseb-b legyen, annak érdekében megfelelően ki kellett — illet-ve ki kell — építeni a ve-zénylő termet.

Az első vidéki automata jelzőkészülék

Az emlegetett vezénylő-termi műszerek és jelzőbe-rendezések nem a régmúlt

ajándékai, ami abból is ki-derül, hogy ma még a tele-fon szolgál az üzemzavarok jelentésére. Ellenben másfél év óta dolgozik az első vidéki automata jelzőkészülék meg-építésén Zsiga Sándor és Dóczi Pál. Ez a készülék ha-marosan olyan tökéletessé épül, hogy ránézésből beszám-mol mindenről. Mutatja majd fényjeleivel, hogy melyik vonal, város transzformátorál-lomás stb. áll feszültség alatt. Ha egy erőmű géphiba miatt leáll, vagy egy távvezeték megszakad, az árulkodó fényjelek azonnal közvetítik a szolgálatos diszpécsernek a változást és a szemléltető tábla mindjárt kinálja a meg-oldás lehetőségeit is — ugyancsak ránézésből.

Igy működik hát nagy ha-szonnal a DÁV »titokzatos« diszpécser-szolgálat: több megye, több nagy város és alföldi ipari göcpont zavar-talan energiaellátása érdeké-ben.

Mellékutcán. kiskapun közelítettük meg a dolgot, de a főutcán, illetve a nagy-kapun távozunk, mert gyor-san és szívesen rávezettek bennünket a bonyolult dol-gok valódi mikéntjére. A »leleplezésből« nem lett sem-mi, mert a közhangulat bi-zonyult tévesnek.

Ha csak azt nem vesszük »leleplezésnek«, hogy megis-merkedtünk egy fontos, fele-lősségteljes és szép munka érdekes részleteivel, titkaival.

(mn)

Röviden....

Mesterséges hold a Kárász utcában

Délelőtt tíz óra. Férj és feleség áll az Állami Áruház kirakata előtt. Az asszony láthatólag agitációs negyedórát tart a kirakattól új őszi divatcipő érdekében.

A patika előtt most feltűnik egy tünemény. Az a bizo-nyos nagy nő, akivel minden férfi, legalább életében egy-szer összefutni szeretne. Világoskék divatcsodában, túsarkú cipőben vonaglik végig a Stühmerig. Ahogy elhalad, minden férfiszem rátapad.

Emberünk a kirakattól veszi észre. Először csak a fél szemét reszkírozza meg s utána magáról megfellebbezve bá-mulja. Az üveg azonban árulkodó: az asszony is látja ezt az epizódot. Dühösen ránt a férjurar karján és úgy sis-tereg ki belőle, hogy még a negyedik kirakat előtt is hallják: „Mit forogsz mindig!... Mi vagy te, műhold?”...

A fél Kárász utca hirtelen odabámol. Hiába, csak a szovjet holdbéli foglalkoztatja most az embereket.

(—eth)

A HÖMÉRSEKLET TOVÁBB EMELKEDIK

Nyugat- és Közép-Európa nagy részén tovább tart az anticiklon urama és vele a csendes, csapadék nélküli időjárás. Anglia vidéken sokfelé van köd. A délke-let felől áramló meleg le-vegő hatására a felmelege-dés fokozódik. Dél-Francia-országban kedden délután 21–23 fokot mértek, ezzel szemben a Szovjetunió eu-rópai területén erősen szeles az idő és sokfelé havazik.

Várható időjárás csütörtö-kön estig: derült, páras, helyenként erős idő, eső nélkül. Gyenge légáramlás. A hőmérséklet tovább emelkedik. A talajmenti fa-gyok megszűnnek.

1957. október 10, csütörtök

MOZI

Szabadság: 6 és 8 órákor: Örök visszatérés — Francia film. 16 éven felülieknek. Október 16-ig.

Vörös Csillag: 6 és 8 órákor: Koldusdiák. — Német film. Ok-tóber 16-ig.

Fáklya: 6 és 8 órákor: Alruhá-ban az ellenség között. — Kínai film. Ok. 16-ig.

POSTAS MOZI

7 óra: Papa, mama, ő, meg én. Magyarul beszélő francia film.

EPITOK MŰVELŐDÉSI OTTHONA

Dugonics Mozi:

6 és 8 óra: Bizalmas levél. — Kínai film kísérőműsorral.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Este 7 órákor: Nem élhetek muzikaszó nélkül. — Juhász Gy. bérlet.

KÖNYVTÁRAK

Somogyi Könyvtár

Központi könyvtárban kölcsön-zés hétköznapiakon de, 10–12, és du. 2–6-ig. Olvasótermi szolgálat hétköznapiakon de, 10-től este 7-ig.

A Járásí Könyvtár Széchenyi tér 9. szám alatti helyiségében fel-nöttek részére: hétfőn, szerdán és pénteken, az ifjúság részére: kedden, csütörtökön és szom-baton 10–12. délután 2–6 óráig tart könyvkölcsönzési szolgálá-tot.

A fiókkönyvtárak a szokott helyen és időben folytatják kölcsönzési munkájukat.

Egyetemi Könyvtár

Kölcsönzés: hétfőn 14 órától 17 óra 45 percig. Keddtől péntekig 12 órától 17 óra 45 percig, szom-baton 10 órától 12 óra 45 percig. Olvasóterem: nyitva hétfőn 14 órától 19 óra 45 percig, keddtől szombati 10 órától 19 óra 45 per-cig és vasárnap 9 órától 12 óra 45 percig.

A Juhász Gyula Művelődési Otthon könyvtára.

Mindennap — péntek kivételé-vel — délután 1–6 óráig. Kölcsönzés mindenkinek.

MUZEUM

Fehértő élővilága, Móra Ferenc emlékkiállítás. Szeged és a ma-gyar irodalom 1848-tól napjain-ig. Gyermekjátékok egykor és most (Roosevelt tér). Nyitva hét-fő kivételével mindennap de. 10-től este 18 óráig. Múzeum Képtár (Horváth Mihály u. 5.) nyitva hétfő kivételével mindennap de. 10 órától du. 14 óráig.

ÁLLATORVOSI INSPEKCIÓS SZOLGÁLAT

Szeged város területén

Október hó 5-től októ-ber hó 12-ig este 6 órától reggel 6 óráig (vasárnap nappal is) elsősegély és néhezellés ese-tére inspekció. Palotás Gyula állami állatorvos. Lakása: Parti-zán u. 7. Telefon: 48-91. Az ál-latorvos kiszállításáról a hívó fél köteles gondoskodni.

x Az Építők Művelődési Ottho-nában (Kossuth Lajos sgt. 53.) szabás-varrás tanfolyam indul október 15-vel kezdve felteletel-mellett. Jelentkezni lehet a kul-túrház irodájában. — Tancsánfo-lyam indul október 14-vel az Építők rókusai Művelődési Ottho-nában. Jelentkezni lehet az ott-hon irodájában.

— A »KEDVES VENDEGEK SZEGEDEN« című, tegnapi la-punkban megjelent képes riport-oldal felvételeit Liebmann Béla készítette.

(mn)

Tapasztalatcsere a szegedi városi tanács és a lodzi küldöttség között

A Szegeden tartózkodó lodzi tanácsküldöttség az elmúlt két napon több szegedi üzemet látog-atott meg. A küldöttség felke-reste a Szalámigyárat, a Papri-kafeldolgozó Vállalatot. A kül-döttség más tagjai a Szegedi Ci-pőgyár és a Textilkombinát

Borsócséplőgéppel aprítják a silótakarmányt

A Constanta tartományi tandarei gépállomás, a körze-tébe eső állami gazdaságok és kollektív gazdaságok ku-koricájának silózásához úgy igyekszik minél hathatósabb segítséget nyújtani, hogy borsócséplő gépeit átalakította kukorica-silózógéppé. A borsócséplőgépekre aprító-kést szerelt, és naponta át-lag 25 tonna kukoricát aprí-tott.

munkájával ismerkedtek meg.

Tegnap délelőtt folyamán a lodzi küldöttség tapasztalatcsere-jellegű megbeszélést folytatott a városi tanácsnál. A lengyel ven-dégek a városi és kerületi taná-csok munkájának egyes szak-feladatai és szaktevékenységé-nek problémái iránt is érdeklőd-tek, mivel a küldöttség vezetője, Kazimierz elvtárs, a Lodz tanács v. b. titkára szerint — a szegedi tanács munkájának jó módszereit saját munkájuk köz-ben is hasznosítani szeretnék.

Délután meglátogatták az új-szegedi Haladás termelőszövet-kezetet és az egyetemet.

Itt adunk hírt, hogy a lodzi küldöttség előző este részt vett az Ürmény Szocialista Köztár-ság Állami Népi Együttesének bemutatóján. A lengyel vendé-gek a legnagyobb elismerései-nyilatkoztak az együttes előadá-sáról.

Honvágy... Nekünk, itthoni magyaroknak egy ünnepélyes szó a sok ezer közül, s alig sejtjük, hogy mit takar. Nem ismert érzés — nem ismert ha-talom. De mit érezhet egy ap-rócska magyar a messzi Ausz-tráliában, mikor nyelve hegyére vagy tolla alá tolakszik ez a szó?

Egyszerre csattan fel emlékeze-tében a sok itthonhagyott is-merős arc, a kert virágai, a só-hajtozó édesanya, madarak, fák, élmények, illatok. A kis folyó mögött eltölpül a varázslatos tenger, s az első lányismerős szá-járól lopott csók emléke többet ér száz tolakodó szerelemnél.

S egyszerre kimondhatatlanul idegennek érzi magát a zajos metropolisban. Zsebében ide-gen pénz kuncog. Ha hazajára gondol, azt is látja, amit hely-ette kapott. Ilyenkor mérleget von — eszével és szívvel, de hányszor leírja és elsutogja az-után: Haza! Haza akarok men-ni!

»Kedves Bátyám!

Ne haragudj, hogy ilyen soká írok, de nem tudtam írni, mert elhoztak Gretából dolgozni. Most Willavood Hostelban va-gyok, Sidney külvárosában. Ki-lenc fontot keresek egy hétre; ebből négy és fél font a lakás, két font az útiköltség és egy font a heti cigaretta — tehát alig marad valami pénzem. Itt a nagykorúság 21 évtől kezdődik és a fiatalokat nem fizetik meg, bármilyen munkán is dol-goznak.

En most egy vasgyárban dol-gozom, két dróttelkereselő gépen

egyszerre. Nagyon gyorsan kell dolgozni, hogy az ember meg-győzze mind a két gépet, s a munkahely nagyon messze van Hosteltől.

Itt hétfőtől péntekig van a munkaidő, tehát szombaton és vasárnap nem dolgozunk. Ilyen-kor itt nincs nyitva semmi, még a mozik is be vannak zárva, te-hát nagyon link egy hely.

Most jól figyelj — és írd meg a hozzászólásod, de csak a tiszta igazságot írd! Bárcsak rád hall-gattam volna és hazamentem volna Ausztráliából. Most nagyon elkapott a honvágy, mert tudod, itt csak dolgozik az ember és nem él, csak elvész a fiatalsága.

Kedves Bátyám, írn meg min-dent pontosan és biztos helyről, mert haza akarok menni, az én szép hazámba, egy jó barátom-mal együtt.

Fiatalember — még annál is kevesebb: gyerek. Nemrégén még itt járt köztünk, a korzón, — s ő sem tudta, hogy mi a hon-vágy. A hazáról, a szabadságról, az életéről sem voltak még fogalmai. Csak most születnek, tengereken túl, a hazátlanság-ban, s csak most döbrent rá, hogy nincs keserűbb, mint kül-földön, a hazából kisodródva is-merkedni ezekkel a fogalmakkal.

Hazát ígérték nekik és ment a csábító kolomp után — ka-landravágyva. Most pedig ott zakatol szívében és agyában az eljemetgetetlen fájdalom vágy: »Haza akarok menni, az én szép hazámba!«

(mn)

SZEGED DOLGOZÓI!

Vasárnap, október 13-án délelőtt 10 órákor Szeged felszabadulásának 13. évfordulója alkalmából

ü n n e p i n a g y g y ű l é s t

rendez a Klauzál téren az MSZMP városi bizottsága és a Hazafias Népfront városi bizottsága.

Beszédet mond:

KALLAI GYULA,

az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, művelődésügyi miniszter.